

Adatlap¹ témahirdetési javaslatához a Csonka Pál Doktori Iskola Tanácsa részére

Témavezető² neve: Dr. Benkő Melinda
e-mail címe³: benko.melinda@gmail.com

Téma címe: **Kortárs városépítészeti a történeti települési tájban**

A **téma** rövid leírása⁴:

A város térszerkezetét különböző, térben és időben egymásra épülő, önmagukban is állandóan változó rétegek – természeti elemek, úthálózat, telekrendszer, épített tömegek és terek – alkotják. A városépítészeti tervezési folyamat mindig és mindenhol egy korábbi, már meglévő fizikai állapotra reagál, melyben ezek az összetevők különböző intenzitással vannak jelen. A tervezésorientált kutatás célja, hogy kategorizálja elsősorban budapesti példákon keresztül a kortárs, tehát az adott korban újszerű városépítészeti és építészeti beavatkozások viszonyát a meglévő városszövethez, illetve meghatározza azokat a városépítészeti tervezési eszközöket, melyek alkalmasak a történeti települési táj kezelésére.

A **téma** meghatározó irodalma⁵:

- Shane, D. G.: *Recombinant Urbanism*, Wiley-Academy, London 2005.
- Broadbent, G.: *Emerging Concepts in Urban Space Design*, Spon Press, London 1990.
- Busquets, J. and Correa, F.: *Cities X lines* (Harvard University, Nicolodi Editore, Cambridge 2006.)
- Meggyesi Tamás: *Városépítészeti alaktan*, Terc Kiadó, Budapest 2009.
- Carmona, M. and Health, T. and Oc, Taner and Tiesdell, S.: *Public Places – Urban Spaces*, Architectural Press, London 2003
- Benkő Melinda – Fonyódi Mariann: *Glocal city – kortárs európai városépítészeti*, Terc Kiadó, Budapest 2009.
- The Urban Design Reader* (ed.: Larice, M. - Macdonald, E.), Routledge, London 2006.
- Metapolis - *The Metapolis Dictionary of Advanced Architecture*, Actar,

¹ Az adatlapot egy példányban kinyomtatva és aláírva a Szilárdságtani Tanszék titkárságára, egy elektronikus változatban pedig a Doktori Iskola titkárának (Maróty Katalin mkata@et.bme.hu) kell eljuttatni. A témahirdetés elfogadása esetén az adatlap felkerül a Csonka Pál Doktori Iskola (www.szt.bme.hu/doktori), a témahirdetés rövid leírása pedig az Országos Doktori Tanács honlapjára (<http://www.doktori.hu/>)

² A témahirdetés elfogadása automatikusan a témavezető akkreditációját is jelenti a 2010. évi felvételi eljáráshoz.

³ Kérjük, olyan elérhetőséget adjon meg, ahová biztonsággal küldhetünk hivatalos értesítéseket.

⁴ A téma (szóközökkel) 2000-4000 leütés hosszú – a jelentkező hallgatókat bővebben tájékoztató változatát, (mely a téma fent megadott releváns nemzetközi irodalmára tételesen hivatkozik) – kérjük mellékelten megadni.

⁵ Minimum 5, maximum 10 cikket vagy monográfiát kérünk felsorolni, melyben feltétlenül szerepelnie kell a legfrissebb, legismertebb eredményeknek.

Barcelona 2003.

A **téma** hazai és nemzetközi folyóiratai⁶:

- Open House International - ISSN 0168-2601
- 4D Tájépítészeti és Kertművészeti Magazin / 4D Journal of Landscape Architecture and Garden Art - ISSN 1787-6613
- Építés- és Építészettudomány ISSN 0013-9661
- Régi-Új Magyar Építőművészet
- Architecture and Urbanism
- Urban Studies
- Urban History
- Urban Morphology
- Urbanisme

A **témavezető** fenti folyóiratokban megjelent 5 közleménye:

- The 'Closed / Open' Duality in Contemporary Urban Form* – Open House International, vol.35 no.3 2010 – 47-55. o. (ISSN 0168-2601)
- Masséna - New Campus of Paris* - 4D Journal of Landscape Architecture and Garden Art no. 19. 2010 – 2-15. o. – ISSN 1787-6613
- „Külső és belső tér közti átmenetek – kontrasztok és áttűnések” című PhD-értekezés nyilvános vitája* – Építés- és Építészettudomány 34. kötet, Budapest, Akadémiai kiadó, 2006.1-2. – 193-220. o. - ISSN 0013-9661
- Duna-party - Duna-parti kilátások Budapesten* – Régi-Új Magyar Építőművészet, Utóirat 2009/2. IX. évfolyam 49. szám – Víz és építészet – 12-16.o.
- Budapest városszövetének „díszei”* – Régi-Új Magyar Építőművészet, Utóirat 2010/3. X. évfolyam 56. szám (Építészet és kommunikáció) – 34-35.o.

A **témavezető** utóbbi tíz évben megjelent 5 legfontosabb publikációja:

- Glocal city – kortárs európai városépítészet* (szerzőtárs: Fonyódi Mariann, lektor: DsC. Meggyesi Tamás) Terc Kiadó, Budapest, 2009. december - 224 oldal. (ISBN 978 963 9535 48 0)
- The 'Closed / Open' Duality in Contemporary Urban Form* – Open House International, vol.35 no.3 2010 – 47-55. o. (ISSN 0168-2601)
- Város – táj – építészet* - 15th „Builing Services, Mechanical and Building Industry Days”, International Conference, 15-16 October 2009, Debrecen. - 440-447.o. (ISBN 978-963-473-315-7)
- Tervezési elvek a kortárs európai városépítészetben* – Ormos Imre Tudományos Ülésszak, LOV 2009, Tájépítészeti tanulmányok, 4D könyvek, Budapesti Corvinus Egyetem, Tájépítészeti Kar, Budapest 2010. – 231-241.o. (ISBN 978-963-87922-2-8, ISSN 2061-5051)
- The Role of Urban Renewal in Architectural Education* – Urban Renewal,

---

⁶ Minimum 5, maximum 10 folyóirat megadását kérjük, melyek között feltétlenül szerepelnie kell a PhD fokozatszerzés szempontjából elengedhetetlen (Scopus és/vagy Sci illetve Iconda minősítésű idegen nyelvű folyóiratoknak is. Kérjük, ezeket a periodikákat a felsorolásban jelölnék meg.

International Conference 2010, Városépítészeti tanulmányok, BME Urbanisztika Tanszék, Budapest, 2011. (ISBN 978-963-313-019-3)

A **témavezető** eddigi doktoranduszai⁷:
- Kádár Bálint (felvétel éve 2008)

Melléklet: a téma bővebb leírása

Budapest, 2011. február 21.

Témavezető aláírása

Dr. Benkő Melinda

Kortárs városépítészeti a történeti települési tájban

PhD témahirdetés 2011

A város térszerkezetét különböző, térben és időben egymásra épülő, önmagukban is állandóan változó rétegek – természeti elemek, úthálózat, telekrendszer, épített tömegek és terek – alkotják. A városépítészeti tervezési folyamat mindig és mindenhol egy korábbi, már meglévő fizikai állapotra reagál, melyben ezek az összetevők természetesen különböző intenzitással vannak jelen. A kutatás célja, hogy kategorizálja elsősorban budapesti példákon keresztül a kortárs, tehát az adott korban új, újszerű városépítészeti és építészeti beavatkozások viszonyát a meglévő városszövethoz. viszonyát a meglévő városszövethoz, illetve meghatározza azokat a városépítészeti tervezési eszközöket, melyek alkalmasak a történeti települési táj kezelésére.

A téma aktualitását adja, hogy a viszonylag új fogalom, a történeti városi táj 2005-ös első hivatalos meghatározása (Bécsi memorandum) óta az urbanisztika egyik fontos kérdésévé vált. Az UNESCO napjainkban készíti elő a történeti városi tájra vonatkozó ajánlás szövegét, amely előreláthatóan 2011-ben kerül aláírásra. A történeti települési táj kialakulásában és kortárs formálásában a városépítészeti és építészet kiemelkedő szerepet játszik. Városaink fenntarthatósága szempontjából is döntő fontosságú, hogy milyen városmegújítási stratégiák mentén, milyen tervezői szemlélettel és eszközökkel viszonyulunk a meglévő városszövethoz.

---

⁷ Kérjük, a témavezetési tevékenységre vonatkozó adatokat abban az esetben is adja meg, ha témavezetőként a DI már korábban akkreditálta, vagy törzstagként témavezetői akkreditációja nem szükséges.

A 18. század végétől már tudományosan létező értékvédelem ismeretében alkotó városfejlesztői, építetési, tervezői magatartások alapján három lényegesen eltérő megközelítést elemezhetünk:

- építés a múltra: adottságok, értékek figyelembe vétele, újrafogalmazása (pl. Hild János Pest szabályozása 1805-ben, Budapest Szíve program 2007),
- a múlt tagadása: törlés és újjal helyettesítés (pl. Erzsébet híd pesti hídfő környezete 1903, Corvin Sétány 2006)
- a múlt túlértékelése: historizálás, imitálás (pl. Lágymányosi tervek 1927, Ferencváros, Mester utca környéke 2000).

A jövőt előrejelző, meghatározni próbáló új viszony a régihez a korszellem diktálta tervezési elvek mellett számos, a helyszín adottságaitól és a feladat jellegéből adódó tényezőtől is függ. A városfejlődés gyakran mennyiségi változásokat követel: léptékváltást, a várostest magassági növekedését, új területek beépítését. Az életmód átalakulása, a társadalmi struktúraváltások (pl. motorizáció, megnövekedett szabadidő, ipar megszűnése, kitelepülése) vagy a technikai háttértudás új eredményei (anyagok, szerkezetek, építési technológiák) pedig a meglévő helyzetek állandó újrafogalmazását sürgetik. Minden egyes tervezési feladat, döntés háttérében egyedi, összetett helyzetek vannak, melyek egyik lényeges eleme a történetiség, a meglévőhöz való viszony tisztázása. Mégpedig leginkább azokon a városközponti területeken, ahol szinte már végtelen sűrűségben épültek egymásra az életnek keretet adó, az identitást hordozó fizikai rétegek. Azonban fontos tisztázni, hogy a városfejlődés szempontjából a korábban ismertett mindhárom megközelítés eredményezhet a város életéhez kötelezően hozzátartozó minőségi változást.

Budapest jövőre is ezeken az elméleti és tervezési alapokon nyugszik.

Budapest, 2011. február 21.